

ERHVERVSJURA

DER GIK FISK I FOLKEOPINIONEN

FORBUD: Reelt drejede sagen mellem Jacob Jensen og Jensen's Bøfhus sig om noget andet, end hvorvidt en mand ved navn Jensen må kalde sin virksomhed noget med Jensen.

LARS BO LANGSTED
Professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

erhverv@jp.dk

For et par uger siden blev en stor del af Danmark sat på den anden ende over Højesterets afgørelse i sagen om Jensen's Bøfhus. Op mod 200.000 Facebook-brugere delte tilsyneladende opfattelse af, at man nu måtte boykotte Jensen's Bøfhus, og at Højesteret var røget helt ud ad en tangent og havde mistet enhver form for jordforbindelse.

For magen til sludder: »Måtte Jensen nu ikke længere kalde sin virksomhed for noget med Jensen? Skulle Jensen fra Jensen's Bøfhus nu være den eneste i Danmark, der måtte kalde sin virksomhed noget med Jensen – det kunne bare ikke være rigtigt.«

Inden vi kigger lidt på, at det sådan set heller ikke var det, Højesteret sagde, så et par bemærkninger om samspillet mellem domstolene og "folkesjælen". Domstolene udgår som bekendt det tredje ben i "magtens tredeling": den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt supplerer hinanden og holder hinanden i skak, så der ikke opstår for meget ukontrollerbar magt et enkelt sted.

Befolkningen, som jo både er "herskere" og "tjenerne" i forhold til hver af disse magter, har som udgangspunkt enhver form for legitim interesse i og lov til at ytre sig om, hvorvidt "benene" gør deres arbejde ordentligt.

Jeg ser således intet "gadens parlament" (som nogen har udtrykt det) i selve det forhold, at borgerne forholder sig kritisk til en afgørelse fra domstolene, herunder fra Højesteret. Højesteret træffer som altovervejende udgangspunkt korrekte juridiske afgørelser. Det, at en afgørelse er juridisk korrekt, er imidlertid desværre ikke automatisk ensbetydende med, at afgørelsen så også er overensstemmende med "den almindelige opfattelse" af ret og rimelighed.

Opleves en juridisk korrekt afgørelse således forkert, må man overveje, om man skal søge at ændre det lovgrundlag – den jura, der gælder på området. Er det Folketinget selv, der suverænt lovgiver, er det lettere at ændre reglerne, end hvis det er EU-baseret lovgivning, men også EU kan ændre de regler, EU selv har udstedt.

Når det er sagt, ville det jo naturligvis være en velsignelse, hvis de borgere, der mente, at en afgørelse var "forkert", gjorde sig den ulejlighed at sætte sig ordentligt ind i afgørelsen og regelgrundlaget, inden de tændte faklerne og drog ud på byens torv.

Med Internettet og Facebook er det blevet så frygteligt nemt at sende sin umiddelbare og ureflekterede mening ud i verden, og det er endnu lettere at "like" sådanne udsagn, der ofte vil være solidt plantet i den blå luft. Men det opdager "likeren" ikke, og pludselig er der 200.000 mennesker, der tilsyneladende mener, at Jensen's Bøfhus skal boykottes.

Det, at man lynhurtigt kan nå ud til voldsomt mange mennesker også med mere impulsive og ureflekterede synspunkter, er imidlertid et grundvilkår, som man næppe kan ændre, men som måske kræver lidt omtanke andre steder. På avisernes og nyhedsmediernes redaktioner kunne man jo overveje, hvordan "historien" så bliver båret videre ud på andre platforme: 200.000 borgere vil boykotte Jensen, fordi Højesteret har sagt, at der ikke var andre Jensen'er, som må bruge deres navn i forretningsmæssig sammen-

hæng. Ingen medier interesserede sig tilsyneladende for at finde ud af, om forargelsen overhovedet havde grobund i afgørelsen, men bar blot ukritisk forargelsen videre.

Rationalet var, at det nu var Facebook-boykotten, der var historien. Det er naturligvis på en vis måde korrekt, men ikke just udtryk for dybdybende eller kritisk journalistik. Men det er måske heller ikke målet med journalistikken i "netredaktionerne" – der følger man bare med?

Denne uheldige alliance mellem den ureflekterede, sure borger og den nyhedshungrende ikke-kritiske "nyheds"-redaktion får måske i virkeligheden yderligere støtte af en Højesteret, der domstolenes sædvane tro ikke "følger med" og "blander sig" i debatten.

Der findes ved domstolene såkaldte pressedommere, som har til opgave at besvare spørgsmål fra journalister om forskellige aspekter ved de domme, der afsiges ved embedet. Samtidig lægger Højesteret – og det skal de have meget stor ros for – som oftest dommene ud på domstol.dk, så enhver med interesse umiddelbart kan læse afgørelsen og dermed med egne øjne se, hvad den præcis handler om – og

nogle gange, hvad den ikke handler om.

Men når det nu ser ud, som om hverken den forargede fakkeltænder eller (mere overraskende) journalisten ved netredaktionen kan finde ud af at gå ind på Højesterets hjemmeside og lige tjekke, hvad der egentlig står i dommen, kunne Højesteret (og domstolene generelt) overveje, om pressedommernes opgave kunne udvides til også at "blende sig" i debatten på nettet, hvis (når) den faktisk løber af sporet.

Retten skulle naturligvis ikke blende sig i, om Jensen's Bøfhus skal boykottes, fordi nogen synes, at bøfjerne er dårlige, eller fordi hr. Jensen har valgt at anlægge en sag ved domstolene. Men når en så voldsom debat kører helt ud ad et sidespor, (også) fordi ingen rigtig forholder sig til faktum i afgørelsen – ja, så kunne og skulle en sådan presse-dommer måske reagere?

Og hvad handlede afgørelsen så om? Ja, den fastslog ganske rigtigt, at også varemærker, der indeholder almindelige navne som Jensen, kan få et sådant særpræg på et givent område for varer og tjenesteydelser, at andre som udgangspunkt ikke må bruge varemærket.

Ingen medier interesserede sig tilsyneladende for at finde ud af, om forargelsen overhovedet havde grobund i afgørelsen.

Højesteret »... finder, at "Jensen's" som kendetegn for restaurationsvirksomhed og salg af fødevarer har fornødent særpræg til at kunne opnå beskyttelse efter varemærkeloven.«

Men betyder det så, at en anden Hr. Jensen ikke må åbne sin egen restaurant og kalde den "Jensens Restaurant"? Nej, det gør det langt fra. Varemærkeloven indeholder i § 5 en undtagelse til forbuddet mod at benytte andres varemærker, idet der i loven står:

»Indehaveren af en varemærket kan ikke forbyde, at andre i overensstemmelse med god markedsførings-skik gør erhvervsmæssig brug af ... eget navn og egen adresse.«

I den sag, Højesteret tog stilling til i sidste måned, var der således ikke tale om, at en "hr. Jensen" fik forbud mod at drive en restaurant i eget navn.

Det, Højesteret sagde, var, at Sæby Fiskehal Aps (som var ejet 100 pct. af Jacob Jensen og samtidig var det selskab, der ejede og drev Jensens Fiskerestaurant) ikke kunne påberåbe sig undtagelsen om eget navn i varemærkeloven:

»Under hensyn til at retten efter § 5 er en undtagelse fra den almindelige beskyttelse, som tilkommer indehaveren af en varemærket, finder Højesteret, at undtagelsen ikke kan udstrækkes til navnene på et kapital-selskabs kapitalejere, ledende medarbejdere el. lign. Sæby Fiskehal har således ikke i medfør af § 5 ret til at benytte "Jensens".«

Det, Højesteret således også tog til stilling til, var, at man ikke både kan blæse og have mel i munden: Vælger man at skyde et selskab ind mellem sig selv og sin restaurant (eller anden virksomhed) af skattemæssige eller andre grunde, ja, så fanger bordet.

Om det er en vis beslutning, kan man sige meget om både for og imod – men så lad os diskutere de.

Jacob Jensen tabte retssagen mod Jensen's Bøfhus. Foto: Morten Langkilde

